

Máta vodní (*Mentha aquatica*) v jižní části Čech

Mentha aquatica in the southern part of Bohemia

Petr Lepší⁽¹⁾ • Petr Koutecký⁽²⁾ • Milan Štech⁽²⁾ • Karel Boublík⁽³⁾ • Jana Janáková⁽⁴⁾
• Magdalena Lučanová^(2,5) • Jitka Štěrbová⁽⁴⁾ • Radim Paulič⁽⁶⁾ • David Půbal⁽⁷⁾

Abstract: This paper summarises the distribution of *Mentha aquatica* in the southern part of Bohemia (Czech Republic). The species has been recorded at seven localities, of which four were discovered in 2020–2022, while the remaining three are historical and were not confirmed during our research. Occurrence could not be confirmed at another nine localities, for which literature and database records existed. *Mentha aquatica* was found in wetland habitats, in the transition between alder forest and the peat margin of a fishpond, in a spring and in a peat meadow. The accuracy of the identification was confirmed by flow cytometry. *Mentha aquatica* is a critically endangered species in the southern part of Bohemia. In addition to the low number of localities, it is threatened by succession and eutrophication and hybridisation with *M. arvensis*. Additionally we found that *Mentha aquatica* is being cultivated and planted in semi-natural habitats outside of horticulture.

Key words: Czech Republic, distribution, endangered species, floristics, flow cytometry.

Abstrakt: Příspěvek přináší informace o rozšíření máty vodní (*Mentha aquatica*) v jižní části Čech. Druh byl zaznamenán na sedmi lokalitách, tři jsou pouze historické a čtyři lokality byly objeveny v letech 2020–2022. Na dalších devíti ověřovaných lokalitách, odkud existovaly nedoložené literární a databázové údaje, se výskyt potvrdit nepodařilo. Máta vodní byla nalezena v mokřadních biotopech, v přechodu olšiny a rašelinného okraje rybníka, v prameništi a v rašelinné louce. Správnost determinace byla potvrzována pomocí průtokové cytometrie. Na základě zjištěných informací je máta vodní v jižní části Čech kriticky ohroženým druhem. Kromě nízkého počtu lokalit je ohrožena sukcesí a eutrofizací lokalit a hybridizací s mátou rolní (*M. arvensis*). Nově zjištěnou informací je skutečnost, že je máta vodní pěstována a vysazována do polopřirozených biotopů mimo zahradní kultury.

Klíčová slova: Česká republika, floristika, ohrožené druhy, průtoková cytometrie, rozšíření.

Úvod

Máty představují nevelký rod rozšířený na všech kontinentech zejména v mimotropických oblastech. V naší literatuře je od rodu *Mentha* oddělován samostatný rod *Pulegium* (Štěpánek 2000, 2019), který však v současné zahraniční literatuře zpravidla oddělován není (Fischer et al. 2008, Müller et al. 2021). V širokém rodovém vymezení máty zahrnují 24 akceptovaných druhů a 15 ustálených hybridů (POWO 2024).

Zajímavou vlastností máty je snadná hybridizace, která probíhá spontánně téměř mezi všemi druhy za vzniku mnoha kříženců. Kříženci mohou být sterilní, ale díky dobré schopnosti se

¹⁾ AOPK ČR, Správa CHKO Blanský les, Výšný 59, CZ – 381 01 Český Krumlov, e-mail: plepsi@seznam.cz

²⁾ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Přírodovědecká fakulta, katedra botaniky, Branišovská 1760, CZ – 370 05 České Budějovice, e-mail: kouta@prf.jcu.cz, kubesovm@gmail.com, stech@prf.jcu.cz

³⁾ Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta životního prostředí, katedra ekologie, Kamýcká 129, CZ – 165 21 Praha 6 – Suchbátka, e-mail: boublik@fzp.czu.cz

⁴⁾ AOPK ČR, RP Jižní Čechy, Nám. Přemysla Otakara II. 34, CZ – 370 01 České Budějovice, e-mail: jana.janakova@seznam.cz, jitka.sterbova@nature.cz

⁵⁾ Botanický ústav AV ČR, Zámek 1, CZ – 252 43 Průhonice

⁶⁾ Městský úřad Strakonice, odbor životního prostředí, Velké náměstí 2, CZ – 386 01 Strakonice, e-mail: radim.paulic@seznam.cz

⁷⁾ Správa NP Šumava, I. máje 260, CZ – 385 01 Vimperk, e-mail: david.pubal@npsumava.cz